

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 9 februari 1932 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan kronan och Stockholms stad om överlåtelse av visst område å Djurgården m. m.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 22 januari 1932 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 42, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* godkänna det statsrådsprotokollet i avskrift bilagda, av kronans fastighetskommission å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar samt Stockholms stads fastighetsnämnd å stadens vägnar avslutade, den 2 och den 6 november 1931 dagtecknade avtal om överlåtelse till staden av visst område å Djurgården,

dels ock besluta, att genom avtalet inflytande medel skola tillföras fonden för anordnande av lokaler för statens ämbetsverk i huvudstaden.

Avskrift av ovanberörda avtal jämte därtill hörande kartsnitt har såsom bilagor fogats till detta utlåtande (Bil. 1 och 2).

Till grund för ifrågavarande avtal hava legat vissa av styrelsen för Stockholms stads industriella verk förebragta utredningar i fråga om behovet av utvidgning av Stockholms stads gasverk i vad avsåge upplagsplatser för kol och koks. Styrelsen hade i skrivelse den 21 juni 1927 redogjort för de skäl, vilka nödvändiggjorde en utvidgning av kollagerplatserna, och därvid anfört bland annat följande:

De nuvarande lagerplatserna för kol och koks vid Värtagasverket upptog en nyttig längd av cirka 550 meter. De kunde anses vara något så när tillräckliga för nuvarande gastillverkning av cirka 190,000 kubikmeter och möjligen i nödfall för en gastillverkning av intill 285,000 kubikmeter per dygn, d. v. s. verkets kapacitet, sedan pågående utvidgning blivit färdig. Därvid förutsattes likväl, *dels* att kol icke behövde lagras för mera än tre månaders behov, *dels* även att betydligt större lagringshöjd användes, än som tillätes i bolagens vanliga brandförsäkringsvillkor, d. v. s. 3—4 meter. Redan förekomme lagringshöjder för kol upp till 8 meter och däröver. Om gasverket tänktes utbyggt till fulla den kapacitet, som verkets område vid Värtan i övrigt medgäve, skulle för kol- och koksutplag erfordras ungefär dubbelt så stort utrymme som det nuvarande. Emellertid vore det påtagligt, att redan för de närmaste åren nuvarande upplagsplatser vore otillräckliga, emedan det bland annat ej kunde anses tillräckligt att ha plats endast

för tre månaders kolbehov. Erfarenheten hade givit vid handen, att lagring av omkring fem månaders kolbehov under viss del av året kunde anses mera normalt.

De områden, där de nuvarande kolhusen vore uppförda, kunde ej beräknas komma till användning för framtida upplag av kol och koks. I sitt nuvarande skick vore de för ändamålet så gott som oanvändbara av ekonomiska skäl, då endast handkraft där kunde komma till användning. För erhållande av skäliga driftkostnader måste husen rivras och dyra transportanordningar uppsättas, men skulle dock alldeles otillräckligt utrymme vinnas. Därtill komme, att utrymmet erfordrades för andra upplag och till plats för diverse provningsändamål. Anordnandet av nya lagerutrymmen vore därför oundgängligen nödvändigt.

Styrelsen för stadens industriella verk har låtit uppgöra tre alternativa förslag till lösning av den sålunda föreliggande utvidgningsfrågan. Alternativ I förutsatte, att utvidgningen skedde å det i nu omförmälda avtal avsedda området; alternativ II förlade de nya upplagsplatserna i vinkel med nuvarande kolupplag och å den staden tillhöriga bergplatån utmed östra sidan av Hjorthagsområdet; alternativ III slutligen avsåge att förlägga de nya upplagsplatserna ungefär parallellt med nuvarande kolupplagsplatser och å den igenfyllda Husarviken upp emot Oxberget och Fisksjöängen. Efter granskning av de olika alternativen har styrelsen förklarat, att alternativ I måste från gasverkets synpunkt givas företrädet ur såväl ekonomisk som praktisk synpunkt.

Beträffande ett tidigare, i huvudsaklig överensstämmelse med nu förvarande avtal uppgjort avtal hava justitiekanslersämbetet, kammarkollegiet och statskontoret förklarat sig icke hava något att erinra mot detsamma, under det att vetenskapsakademiens naturskyddskommitté, rådet till skydd för Stockholms skönhet, djurgårdsintendenten och riksmarskalksämbetet motsatt sig den ifrågasatta marköverlåtelsen till staden. Byggnadsstyrelsen, som jämväl avstyrkte det första förslaget till avtal har i sitt slutliga yttrande i ärendet — om än med starkt beklagande — funnit, att det icke syntes låta sig göra att hindra försäljningens genomförande.

Departementschefen har i ärendet anfört, bland annat, följande:

»Ett upplåtande av ifrågavarande område å Norra Djurgården till beredande av ökat utrymme för kol- och koksupplag vid Värtagasverket kommer att för denna del av Djurgården innebära ett intrång av sådan beskaffenhet, att jag icke kan undgå att i likhet med flertalet av dem, som yttrat sig i ärendet, finna en dylik åtgärd ägnad att ingiva betänkligheter med hänsyn till Djurgårdens karaktär av naturpark samt folkpark för främst huvudstadens befolkning. Å andra sidan har emellertid med styrka gjorts gällande att, sedan en gång med kronans medverkan — genom Hjorthagsområdets försäljning till staden — stadens gasverk blivit förlagt till denna del av Djurgården, gasverket också borde beredas möjlighet att förvärva för dess utveckling därstädes oundgängligen erforderliga områden. Visserligen skulle för tillgodoseendet av det föreliggande behovet av ytterligare upplagsplatser

särskilt det såsom alternativ II betecknade förslaget kunna tänkas ifrågakomma. Då detta alternativ avser till gasverket redan upplåtet område, skulle vid en sådan lösning gasverkets behov av ytterligare djurgårdsmärk tillsvärdare undanskjutas. Sistberörda alternativ skulle dock för gasverksdriften ställa sig så avsevärt sämre i ekonomiskt och tekniskt hänseende, att det från stadens sida ansetts icke böra användas.

Varje intrång i Djurgårdens nuvarande parkområde måste ju närmast och på ett kännbart sätt drabba Stockholms stad och dess invånare. Vid sådant förhållande lär man vid bedömande ur statens synpunkt av det föreliggande spörsmålet vara berättigad utgå från att Stockholms stad icke skulle påkalla ett dylikt ingrepp annat än efter grundligt övervägande och av tvingande skäl. Med hänsynstagande härtill och i betraktande av vad från stadens sida anförts har jag, ehuru det i och för sig måste anses föga tilltalande att ifrågavarande del av Djurgården måste tagas i anspråk för berörda ändamål, vid vägandet av skälen för och emot bifall till det föreliggande avtalet stannat för att ansluta mig till den av fastighetskommissionen intagna ståndpunkten, att kronan icke bör motsätta sig stadens nu gjorda framställning. Jag finner mig sålunda böra tillstyrka ett godkännande för kronans del av det senast uppgjorda avtalet.»

På av departementschefen anförda skäl anser sig jämväl utskottet böra tillstyrka nu ifrågavarande avtals godkännande. På grund härav och då utskottet ej heller har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser användningen av köpeskillingen, hemställer utskottet,

Utskottet.

att förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 februari 1932.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 12.

Bilaga 1.

Mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Stockholms stad, å andra sidan, har träffats följande

Avtal.

§ 1.

Kungl. Maj:t och kronan försäljer härmed till Stockholms stad emot en köpeskillning av fyrahundra femtiotusen (450,000) kronor det å den härvid fogade kartan Pl. A. med grön kantfärg och bokstäverna A, B, C och A betecknade området, som, i areal innehållande cirka 25,000 kvadratmeter, utgör del av stadsägan nr 22 + 23 + 24 + 25 i Vetenskapsstaden här i staden.

§ 2.

Det överlåtna området skall av staden tillträdas den 1 april 1932, då staden till kronan kontant erlägger den överenskomna köpeskillingen.

§ 3.

Staden skall äga att enbart med stöd av detta avtal, och sålunda utan att något särskilt köpebrev eller annan ytterligare köpehandling av kronan utfärdas, söka och erhålla lagfart å den fasta egendom, som staden genom detta avtal förvärvar, så snart avtalet blivit, i enlighet med vad i § 7 nedan sägs, godkänt ej mindre för stadens del av stadsfullmäktige genom beslut, som blivit i vederbörlig ordning fastställt, än även för kronans del av Kungl. Maj:t och riksdagen.

§ 4.

De enligt gällande taxa beräknade kostnaderna för avstyckning av det överlåtna området, ävensom alla kostnader för stadens lagfart å området, skall staden ensam vidkännas.

§ 5.

Kronan garanterar, att det överlåtna området icke besväras av någon inteckning.

§ 6.

Staden uppbär den avkastning av det överlåtna området, som belöper på tiden från och med tillträdesdagen, samt ansvarar för områdets på samma tid belöpande skatter och onera.

§ 7.

Har detta avtal icke blivit godkänt av stadsfullmäktige före den 1 januari 1932 genom beslut, som varder vederbörligen fastställt, och av Kungl. Maj:t och riksdagen före den 1 april 1932, skall avtalet anses hava till alla delar förfallit.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade och växlade.

Stockholm den 2 november 1931. Stockholm den 6 november 1931.

För Kungl. Maj:t och kronan:
Kronans fastighetskommission
av år 1925

S. H. Kvarnzelius.
Anders Anderson. Sten Stendahl.

För Stockholms stad:
Dess fastighetsnämnd:

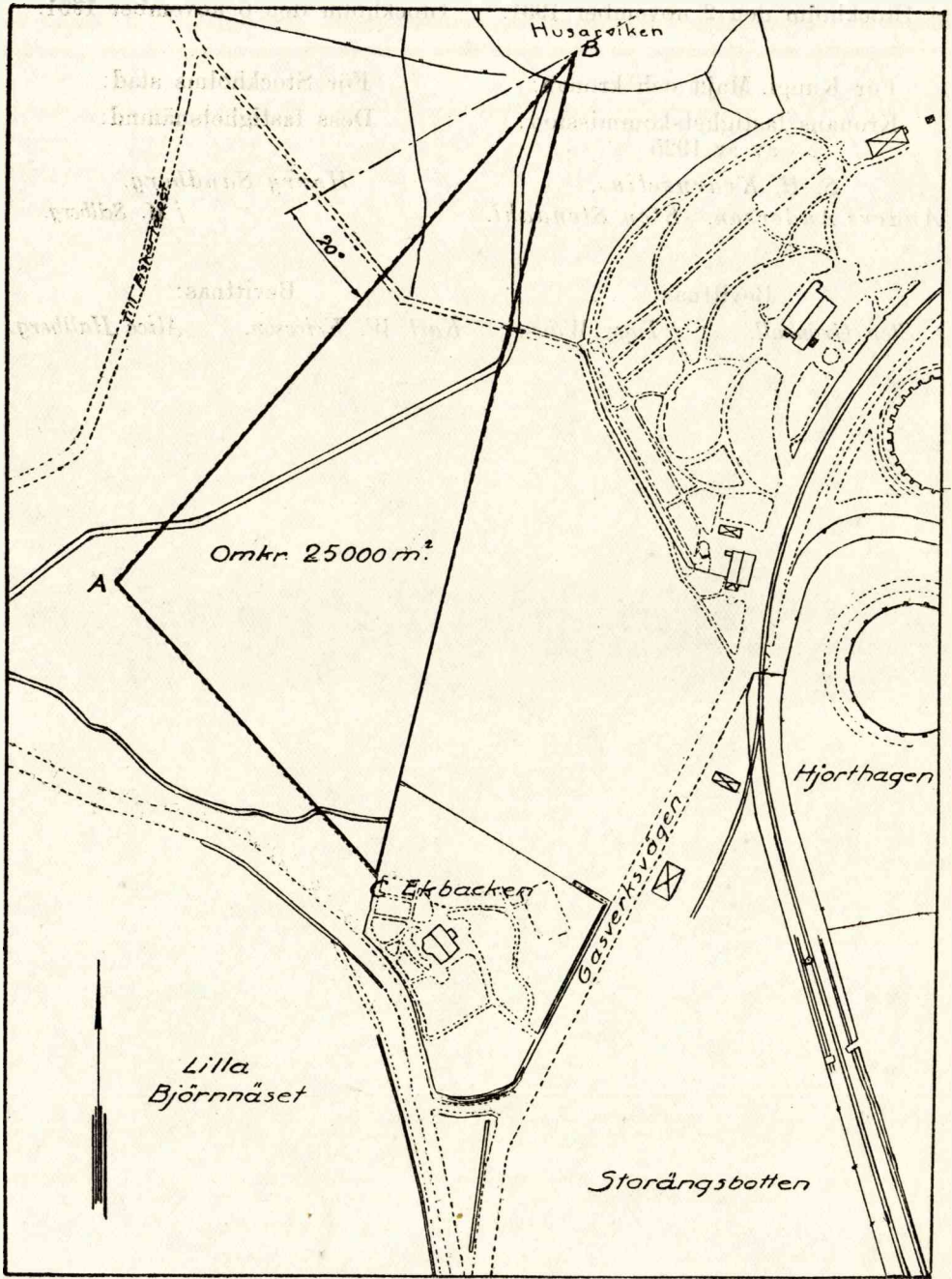
Harry Sandberg.
/ M. Sellberg.

Bevittnas:

Sten Grönvall. Tage Wärn.

Bevittnas:

Karl W. Ericsson. Alice Hallberg.

A-B-C-A = område vilket överlätes till Stockholms stad.